

Vammaisneuvosto

Toimintakertomus 2022

Mäntsälän kunnan vammaisneuvosto

Kuntalain (410/2015) 28 §:n mukaan kunnalla tulee olla vammaisneuvosto, joka toimii vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi. Lain mukaan vammaisneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

Mäntsälän kuntaan perustettiin vammaisneuvosto vuonna 1987. Vammaisneuvoston jäsenet tuovat kunnalliseen päätöksentekoon vammaisten henkilöiden näkökulman. Vammaisneuvostossa on seitsemän (7) varsinaista jäsentä ja heillä henkilökohtaiset varajäsenet. Jäsenistä yksi (1) on hyvinvointilautakunnan ja yksi (1) kunnanhallituksen nimeämä edustaja. Kunnanhallitus valitsee vammaisneuvoston toimikauttaan vastaavaksi ajaksi.

Toimintavuosi 2022

Kokoukset

Vammaisneuvosto kokoontui vuoden 2022 aikana seitsemän kertaa, joista yksi kokous järjestettiin yhteiskokouksena ikäihmisten neuvoston ja lapsi- ja perheasiainneuvoston kanssa. Ensimmäinen kokous pidettiin helmikuussa ja vuoden viimeinen kokous marraskuussa. Kokouksiin pystyi osallistumaan tulella paikanpäälle tai etäyhteyden kautta. Vammaisneuvoston pöytäkirjat ovat luettavissa lokakuun kokoukseen asti osoitteessa <https://mantsala.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetings&id=98044> ja siitä eteenpäin osoitteessa <https://mantsalad10.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetings&id=11>.

Kokoonpano

Keväällä vammaisneuvoston kokoonpanossa tapahtui jäsenmuutos, jonka myötä vammaisneuvosto valitsi uuden varapuheenjohtajan loppuvuodeksi. Myös vammaisneuvoston pöytäkirjanpitäjä vaihtui uuden hyvinvointi- ja yhteisökoordinaattorin aloitettua työt maaliskuun alussa. Neuvoston jäsenmuutoksen jälkeen neuvostoon ei saatu uutta jäsentä Mäntsälässä toimivista vammais-, sairaus- ja omaisjärjestöistä, minkä seurauksena neuvosto toimi loppuvuoden ajan yhtä jäsentä vajaan. Jottei neuvosto jatkossa toimisi vajaan, valmisteltiin kunnan hallintosääntöön muutos, minkä myötä vammaisneuvoston jäsen voi olla myös mäntsäläläinen, joka on jäsenenä Mäntsälän ulkopuolella toimivassa vammais-, sairaus- ja omaisjärjestössä tai mäntsäläläinen, joka ei kuulu järjestöön, mutta on itse vammaisen tai vammaisen omainen. Muutos hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 12.12.2022 ja se tuli voimaan 1.1.2023. Muutoksen voidaan nähdä monipuolistavan vammaisneuvoston jäsenten asiantuntemusta ja varmistavan vammaisneuvoston toimintaedellytykset jatkossa. Vuoden lopussa neuvoston kokoonpano oli taulukon 1 mukainen.

Taulukko 1. Vammaisneuvoston kokoonpano vuonna 2022

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Mikko A. Ratia, puheenjohtaja	Katri Anttonen
Susanne Kalpus, varapuheenjohtaja (Helsingin)	Kaisa Laine (Helsingin Kuuloyhdistys ry)

Kuuloyhdistys ry)	
	Hanna And (Paut ry)
Niina Kunnari (Me itse ry)	Laura Aho (Me itse ry)
Tiina Roikonen (Mäntsälän seudun kehitysvammaisten tuki ry)	Tiina Lehto (Mäntsälän seudun kehitysvammaisten tuki ry)
Niina Pohjonen (Kunnanhallituksen edustaja)	Emmi Tuomisto (Kunnanhallituksen edustaja)
Juho-Ville Heikkilä (Hyvinvointilautakunnan edustaja)	Antton Hägglund (Hyvinvointilautakunnan edustaja)
Malla Parkkonen (pöytäkirjanpitäjä)	

Vammaisneuvoston toiminta

Vuotta 2022 väritti hyvinvointialueiden valmistelu ja nimeämispöytäkirjat erilaisiin työryhmiin. Keski-Uudenmaan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä (Keusote) pyysi vuoden aikana vammaisneuvostoa nimeämään edustajat alueellisiin työpajoihin, vaikeavammaisten palveluasumisen kilpailutusta valmistelemaan työryhmään ja hyvinvointialueen vammaisneuvostoon, joka aloitti toimintansa marraskuussa. Kunnan osalta vammaisneuvostoa pyydettiin vuoden aikana nimeämään edustaja kunnan liikenneturvalisuuustyöryhmään sekä vammaisneuvoston ja ikäihmisten neuvoston yhteiseen esteettömyyskartoitustyöryhmään.

Vuoden puolivälissä vammaisneuvostolle muotoiltiin siltä toistaiseksi puuttunut toimintasuunnitelma (kuvio 1) ja vuosikello (kuvio 2).

Toimintasuunnitelma vuosille 2022–2025:

1. Kansalliseen vammaisneuvostopäivään osallistuminen
2. Esteettömyyskartoitusten jatkaminen
3. Kunnan verkkosivujen testaaminen, käyttäjäkokemusten kerääminen ja palautteen antaminen kunnalle
4. Parhaan palveluntuottajan -palkinnon kriteerien uudistaminen ja palkitseminen vuosina 2022 ja 2024
5. Vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistaminen ja edustajana toimiminen tarvittaessa lausuntoja ja kannanottoja antamalla
6. Liikkumisesteisten pysäköintisovelluksen käyttöönoton edistäminen Mäntsälässä
7. Vuosittainen osallistuminen harrastusmessuille, kesänavaus-tapahtumaan sekä valokävelyyn
8. Vapaaehtoisten vammaisten asioista kiinnostuneiden henkilöiden kokoaminen sähköpostijakeluryhmään, minkä kautta voidaan lähettää esimerkiksi kyselyjä ajankohtaisista asioista ja saada sitä kautta laajempaa näkökulmaa neuvostossa käsiteltäviin asioihin
9. Viestinnän lisääminen vammaisneuvostoa koskevista ja neuvostossa käsiteltävistä asioista
10. Helppo liikkua -lenkin järjestäminen viikolla 20

Kuvio 1. Vammaisneuvoston toimintasuunnitelma

Kuvio 2. Vammaisneuvoston vuosikello

Toimintasuunnitelman ja vuosikellon mukaisesti osa vammaisneuvoston jäsenistä osallistui 2.11.2022 FCG-koulutuspalvelujen järjestämään Vammaisneuvostopäivään. Päivän aiheena oli rakennettu ympäristö, esteettömyysdirektiivin toimeenpano, vammaislainsäädäntö sekä hyvinvointialue ja neuvostotoimijat. Vuoden loppupuolella myös vammaisneuvoston ja ikäihmisten neuvoston yhteinen esteettömyyskartoitustyöryhmä jatkoi toimintaansa koronan aiheuttaman tauon jälkeen.

Toimintasuunnitelman mukaisesti vammaisneuvosto testasi kunnan uudistettuja verkkosivuja ja antoi palautteen testauksesta kunnan hallintopalvelujen viestinnästä vastaavalle taholle. Palautteen lisäksi vammaisneuvosto antoi vuoden aikana kolme lausuntoa, joista kaksi toteutettiin yhteislausuntoina ikäihmisten neuvoston kanssa ja yksi kunnan kaikkien vaikuttamistoimielinten yhteislausuntona. Kaksi ensin mainittua yhteislausuntoa annettiin Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen strategialuonnoksesta ja palvelustrategiasta Keusotelle. Kunnan vaikuttamistoimielinten yhteislausunto annettiin Mäntsälään suunnitellusta vesiliikuntakeskuksesta kunnan tekninen ja elinvoimalautakunnalle. Vammaisneuvoston jäsenet osallistuivat lisäksi tiedontuottajan roolissa hyvinvointilautakunnan Keusotelle antamaan lausuntoon koskien Keusoten sosiaali- ja terveyspalvelujen toteutumista, käyttökokemuksia sekä kustannusrakenteen huolestuttavaa kehityssuuntaa.

Aiempien vuosien käytännöstä ja vuosikellosta poiketen vammaisneuvoston puheenjohtaja julkisti vammaisneuvoston jakaman parhaan palveluntuottajan palkinnonsaajan Mäntsälän joulunavauksessa 25.11.2022. Tämän ajateltiin lisäävän vammaisneuvoston näkyvyyttä ja merkitystä kunnassa. Varsinainen palkitseminen suoritettiin kunnantalon avointen ovien tapahtumassa 30.11.2022. Parhaan palveluntuottajan palkitsemiskriteerien osalta vammaisneuvosto päätti, että niitä aletaan uudistamaan vuonna 2023. Seuraava palkinto jaetaan vuonna 2024.

Kuva 1 ja 2. Parhaan palveluntuottajan palkinnonsaajan julkistamis- ja palkitsemistilaisuus järjestettiin marraskuussa.

Vuoden aikana vammaisneuvoston kautta kunnan käsittelyyn tuli Autoliiton mobiiliapplikaatio, jossa julkiset ja yksityiset organisaatiot voivat halutessaan ilmoittaa LE-paikkojensa (invapysäköintipaikat) sijainnit. Mäntsälä liittyi mukaan invapysäköinti sovellukseen. Mäntsälän keskusta-alueen invapysäköintipaikat löytyvät Autoliiton applikaatiosta sekä verkkosivulta <https://www.autoliitto.fi/autoilu-ja-liikenne/liikumisesteiselle-autoilijalle/>.

Vammaisneuvosto edusti vuoden aikana erilaisissa Mäntsälässä järjestetyissä tapahtumissa, kuten Mäntsälän kesänavauksessa ja harrastusmessuilla sekä joulunavauksessa. Harrastusmessuilla vammaisneuvoston keräämien harrastustoiveiden pohjalta Mäntsälän kunnan liikuntapalvelut sopivat lisäävänsä vuoden 2023 kesäkauden liikuntakalenteriin kevyen ja helppokulkuisen yhteiskävelyn, johon voi osallistua myös liikkumisen apuvälineiden kanssa. Toimintasuunnitelmasta poiketen vammaisneuvosto ei osallistunut syksyn valokävelyyn, sillä sitä ei kunnan puolesta järjestetty.

Kuva 3 ja 4. Mäntsälän kesänavausta ja harrastusmessuja saatiin viettää aurinkoisessa säässä.

Yhteenveto

Vammaisneuvoston toiminta näyttäytyi vuoden aikana pitkälti toimintasuunnitelman mukaisena. Jäljellä olevan toimikauden (2023–2025) aikana on tärkeää kiinnittää huomiota niihin toimintasuunnitelmaan kirjattuihin asioihin, jotka eivät vuoden 2022 aikana toteutuneet. Tällaisia ovat esimerkiksi parhaan palveluntuottajan -palkinnon kriteerien uudistaminen, viestinnän lisääminen vammaisneuvostoa koskevista

ja neuvostossa käsiteltävistä asioista, helppo liikkua-lenkin järjestäminen viikolla 20 ja vapaaehtoisten vammaisten asioista kiinnostuneiden henkilöiden kokoaminen sähköpostijakeluryhmään, minkä kautta voidaan lähettää esimerkiksi kyselyjä ajankohtaisista asioista ja saada sitä kautta laajempaa näkökulmaa neuvostossa käsiteltäviin asioihin.

Jatkossa on tärkeää myös jatkaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan vaikuttamista niissä asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta. Tätä voidaan toteuttaa tekemällä aloitteita ja esityksiä sekä antamalla lausuntoja asioista, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden elämiseen ja suoriutumiseen.